

خلاصه طرح «بررسی تجارب فرهنگی، رفاهی و دانشجویی دانشگاه های جهان در پسا کرونا»

تدوینگر طرح: سرکار خانم ملیحه تابعی

از آنجایی که انسان همیشه با بحران های طبیعی و غیر طبیعی مواجه است، باید برای کنترل آنها به دنبال ارائه راه حلی بود که آسیب هایی که از هر یک از آنها انتظار می رود را کنترل نمود و یا به حداقل رساند. شیوع بیماری کوید ۱۹ از جمله بحران های همه گیر و جهانی است که نیازمند همکاری، اشتراک تجارب و تبادل نظر است. در سراسر جهان مراکز دانشگاه ها نیز تحت تاثیر پیامدهای ناشی از شیوه این بیماری شده اند. دانشگاه ها ناچارند رویه های سابق خود را برهم زده و با حداکثر توان و ظرفیت خود برای مقابله با آن اقدامات لازم را صورت دهند. در ادامه خلاصه ای از اقدامات دانشگاه های مورد بررسی آمده است.

دانشگاه جینهوا چین: نمایش اقدامات و فعالیت ها در رابطه با سیاست های دوران کرونا در سایت دانشگاه- اطلاع رسانی، قوت قلب دادن به دانشجویان و ترغیب آنان به پیشرفت علمی و فردی- استفاده از شبکه های آنلاین و در دسترس قرار دادن محتوای آنلاین تدریس- برگزاری دوره های آموزشی- ویدئو های آموزشی آشنایی با کرونا- تقویت بخش خبری برای آگاه سازی هر چه بیشتر- برگزاری جلسات و وروداد های جهانی- بهره مندی از ایده و نظرات دانشجویان به صورت آنلاین و چهره به چهره (بهره گیری از دانشجویان)- برگزاری ویدئو کنفرانس های بین دانشگاهی و تبادل تجارب آنلاین- ارائه خدمات مشاوره ای- راه اندازی مشاغل آنلاین دانشجو محور.

دانشگاه یوتوکیو ژاپن: داشتن صفحه وب مخصوص اطلاعات کرونا در سایت دانشگاه- تاکید ویژه بر توجه به توصیه های سازمان بهداشت جهانی- تنظیم برنامه های رفت و آمد، جلسات و ... مطابق با اوضاع همه گیری کرونا از محدودیت حداقلی تا تعلیق کامل- ارائه خدمات مشاوره ای به افراد قرنطینه شده و اطرافیان و همکاری از اساتید در این زمینه- کنترل و حمایت دانشجویان در زمان حضور در اقامتگاه ها حتی با وجود ابتلا به کرونا (دسته بندی دانشجویان به سبز، زرد و قرمز)- اقدامات سخت پیشگیرانه قبل از بیماری تحت سیاست گذاری های مختلف.

دانشگاه آمریکایی کویت: تشکیل کمیته تصمیم گیری به ویژه برای امر آموزش- فارغ التحصیلی مجازی- تنظیم پلتفورم آموزشی- حضور دانشجویان و اساتید خارجی دانشگاه با رعایت تمامی نکات بهداشتی انجام می گیرد.

دانشگاه فنی ترکیه: عدم حضور دانشجویان در خوابگاه ها و محدود شدن خدمات تغذیه ای- بسته شدن کتابخانه ها- سخت گیری در ورود و خروج حتی وسایل نقلیه- کارکنان به صورت دوره ای مرخصی میگیرند تا تعداد کمتر شود- ارائه خدمات مشاوره ای برای دانشجویان و اساتید مبتلا- آموزها از راه دور و عموماً به صورت آنلاین است.

دانشگاه هایدنبرگ آلمان: توجه و تاکید بر دستورالعمل های بهداشتی از بالا(خارج از دانشگاه)- کلاس ها آنلاین انجام میشود اما تاکید بر تدریس چهره به چهره با رعایت تمام پروتکل ها- ادامه فعالیت تدریجی کتابخانه با اعمال محدودیت هایی- برگزاری جلسات و رویدادها با تعداد محدود افراد و رعایت اصول بهداشتی- راه اندازی سایتی با عنوان پورتال خدمات کرونا جهت ارائه خدمات و سوالات مربوط به کرونا- تهیه وب سایت ارائه خدمات آنلاین از قبیل اشتراک فایل، تماس تصویری، کلاس مجازی و ...

دانشگاه کلن آلمان: برگزاری کلاس های عملی و آزمایشگاهی به صورت حضوری- شروع فعالیت کتابخانه ها به صورت محدود- برگزاری امتحانات هم به صورت حضوری و هم به صورت مجازی با اطلاع رسانی قبلی- کلاس های آینده به صورت ترکیبی با تعداد حداکثر ۵۰ نفر- ورود افراد بیمار، مشکوک به بیماری و نزدیکان بیمار ممنوع است- دورکاری برای کارمندان- برگزاری جلسات و کنفرانس ها با اطلاع رسانی قبلی و در سالنهای مجزا و اولویت بر غیر حضوری بودن- تشکلی دفتر ویژه اطلاع رسانی- ارائه مشاوره به صورت غیر حضوری.

دانشگاه گوته آلمان: استفاده از دانشجویان برای به راه انداختن دانشجویان بین المللی در قالب برنامه دوستان.

دانشگاه آکسفورد انگلیس: اقدامات دانشگاه برای فعالیت ها با توجه به شیوع همه گیری کرونا در قالب چهار دوره انجام شده است- اکثر فعالیتهای مجازی است مگر امکان لازم باشد- بسته شدن کتابخانه ها و موزه ها- برای کارکنان تا حد امکان دروکاری توصیه میشود در عین حال برنامه ریزی ها برای فعالیتهای حضوری پاییزی انجام میشود- اقدام برای راه اندازی سامانه انجام تست کرونا برای محصلان و کارکنان و خانواده های آنها و فراهم نمودن زمینه های حضور دانشجویان برای ترم پاییزی- پیگیری افراد مشکوک به کرونا- حمایت دولت با واسطه دانشگاه از کارکنان- حمایت از دانشجویان خوابگاهی و بین المللی- تدارک کلاس های آنلاین و پیگیری اجرای درست آنها- طراحی وب سایت مجزا برای اخبار کرونا.

دانشگاه آزاد انگلستان: ارائه آموزش های آنلاین حتی برای دانشگاههای آفریقایی- اقدام فرهنگی دیگر، آموزشی شیوه های یاددهی- یادگیری- ارائه خدمات آموزشی و درسی برای همه عموم- ارائه خدمات مشاوره ای برای اقلیتها.

دانشگاه پلی تکنیک فرانسه: طراحی سایت اخبار و اطلاعات کرونا- تشویق دانشجویان به عدم حضور در دانشگاه اما دادن اختیار برای ماندن در دانشگاه و اقامتگاه ها- تدریس ها به صورت آنلاین- تعطیلی کتابخانه ها و مراکز ورزشی تفریحی-حضور بودن واحد های عملی در صورت رعایت محدودیت های خاص- به روز رسانی اطلاعات و برنامه ها بر اساس همه گیری کرونا- برگزاری دوره های آموزشی به صورت دیجیتالی- تلاش برای برگزاری کلاس های کم جمعیت به صورت حضوری- طراحی نرم افزار آگاهی و توصیه های بهداشتی- اعلام حمایت و همکاری همه جانبه مجموعه دانشگاه با دولت برای مقابله با کرونا- اجرای طرح مدرسه در خانه با همکاری اساتید و دانشجویان برای دانشجویان مدارس- مراقبت از دانشجویان قرنطینه در خوابگاه ها.

دانشگاه بولونیا ایتالیا: طراحی سایت مختص کرونا و تهیه پوستر توصیه های سازمان بهداشت جهانی- ادامه فعالیتهای مجازی- تشویق کارکنان به کار در خانه و از راه دور تا بهبودی شرایط- اجازه حضور برای دانشجویان کارآموز و دارای پایان نامه- فراهم نمودن زمینه انجام تمامی فعالیتهای مجازی- فعالیت کتابخانه ها با محدودیت های ویژه- معافیت پرداخت شهریه دانشجویان آسیب دیده از کرونا- پیگیری وضعیت اسکان دانشجویان مستاجر در شهر- اعطای اینترنت رایگان دانشجویی- عدم لغو فعالیتهای فرهنگی و ورزشی.

دانشگاه مادرید اسپانیا: ارائه انواع مختلف تدریس ترکیبی، از راه دور و حضوری محدود- انعطاف در برنامه های دانشگاه و برگزاری کلاس ها- واگذاری تخصص گیری هر بخش به خودشان.

دانشگاه بارسلون اسپانیا: اقدام فرهنگی برای کمک به دانشجویان ناتوان در اتصال به اینترنت و تجهیزات دیجیتالی- ارائه خدمات مشاوره ای- شعار حمایت از جامعه دانشگاهی- توجه به استاندارد های کیفی آموزش- متناسب بودن حجم فعالیتهای اساتید برای دانشجویان- ادامه فعالیتهای آموزشی به صورت مجازی- تشکیل کمیته تصمیم گیری کلی.

دانشگاه هاروارد آمریکا: تاکید بر یادگیری و کار از راه دور- امکان بازگشت تعداد معدودی از دانشجویان به اقامتگاه ها- تاکید دانشگاه بر اقدام همه جانبه در قبال کرونا- بازگشت مرحله ای فعالیتهای رعایت پروتکل ها و توجه ویژه به امر تحصیل و پژوهش- رفت و آمد به دانشگاه با رعایت توصیه ای بهداشتی- تهیه پوستر های بهداشتی با زبان های مختلف- فعالیت کارکنان به صورت دروکاری مگر برای افراد خاص با نیاز های خاص- ارائه خدمات خوابگاه و تغذیه با محدودیت های خاص- ارائه گواهی سلامت موقت- طراحی وب سایت برای اخبار و اطلاعات کرونا- تاکید زیاد بر رعایت توصیه های بهداشت جهانی و داشتن قوانین سختگیرانه برای تردد.

دانشگاه ساوپائولو برزیل: طراحی وب سایت مجزا برای اخبار و اطلاعات کرونا- برگزاری کلاس های و جلسات دفاع به صورت غیر حضوری- لغو فعالیتهای ورزشی.

موسسه مونتنری مکزیک: طراحی وب سایت و بارگزاری مقالات مفید در رابطه با کرونا- تاکید بر عادی سازی شرایط و حضوری کردن فعالیتها به تدریج- دایر کردن فعالیتهای آموزشی به دو صورت مجازی و ترکیبی با اختیار انتخاب در زمان انتخاب واحد- انعطاف در برنامه های آموزشی- حفظ و تداوم روابط با سایر ملل و دانشگاه ها و همکاری آنها با دانشگاه.

دانشگاه شهید بهشتی ایران: حفظ ارتباط دانشگاه با دانشجو با برگزاری پویش ها و مسابقات- تولید محتوای آموزشی کرونا به منظوری آگاه سازی مردم- اقدامات زیر نظر توصیه ها و دستورات بالا دستی وزارت بهداشت- ارائه خدمات آنلاین برای کلاس های تدریس و کتابخانه- تشکیل خوشه های کاری در مجموعه معاونت پژوهش و فناوری در راستای مسائل مقابله با کرونا- دسترسی رایگان به مقالات پایگاه های علمی- همکاری شرکت های دانش بنیان پارک علم و فناوری در جهت مقابله با کرونا (تولید نرم افزار، تولید دارو)- برگزاری کارگاه ها، وبینارها، پویش ها و همایش های مرتبط با کرونا- برگزاری فراخوان و مسابقات مرتبط با کرونا.

دانشگاه علامه طباطبایی: تاسیس کارگاه تولید ماسک- تعطیلی برنامه های فرهنگی، ورزشی و تفریحی- برگزاری نشست ها، کارگاه ها و مسابقاتی حول محور کرونا- برگزاری وبینارهایی جهت آگاه سازی مردم.

دانشگاه تهران: تهیه یادداشتهایی جهت فرهنگسازی- انجام اقداماتی عملی به منظوری جلوگیری از آسیب های کرونا- برگزاری وبینارها، کارگاه ها و مسابقات با هم- ارائه خدمات مشاوره ای رایگان به صورت غیر حضوری.

در چنین شرایطی که حضور افراد در کنار یکدیگر بر گسترش بیماری دامن میزند، دانشگاه ها به شدت وابسته به دنیای مجازی هستند و از آن حداکثر استفاده را میکنند. لذا طراحی وب سایت و سایت مجزا، رصد اخبار روز جهانی و درج آن در رسانه های مجازی، ساخت و استفاده از اپلیکیشن های موبایلی در دستور کار اغلب دانشگاه های مورد بررسی بوده است. با وجود اینکه آموزش در دانشگاه های از مهمترین برنامه های آن است، در شرایط کنونی اولویت دادن به مسائل بهداشتی و مشاوره ای بر سایر فعالیت های آموزشی، فرهنگی، هنری و ... ارجحیت داده شده است. به طوری که همه فعالیتهای دانشگاهی تحت الشعاع رعایت مسائل بهداشتی قرار گرفته است.

گرچه حضور افراد در دانشگاه موجب گسترش بیشتر بیماری می شود، اما، سیاست های برخی دانشگاه ها همیشه پراکنده کردن افراد و دور کردن آنان از محیط دانشگاه نیست؛ بلکه کنترل و محافظت از آنان در زمان بیماری و قرنطینه نیز هست. برای نمونه دانشگاه یوتوکیو دانشجویان اقامتگاه ها را در قرنطینه کامل داشته و پیگیر اوضاع و شرایط آنان بوده اند. آنچه در اکثر قریب به اتفاق برنامه های در حال اجرا و پیش بینی شده دانشگاه ها دیده میشود، انعطاف در برنامه های پیشگیرانه و حفاظتی آنها متأثر از میزان همه گیری کرونا است. دانشگاه آکسفورد در برنامه های خود چهار دوره مختلف را در نظر گرفته است تا با قرار گرفتن در شرایط هر یک از آنها، سیاست های مناسبی را مطابق با همان شرایط اتخاذ نمایند. با توجه به کارایی ویژه آموزش

حضوری برای دانشجویان، دانشگاه ها با داشتن حداقل فرصت ها برای فعالیت های حضوری در ایام همه گیری کرونا، از آن استفاده مناسب را می برند؛ به طوری که حضور در دانشگاه و شرکت در کلاس ها، سمینارها، کارگاه ها و حتی اقامتگاه ها با تعداد محدود که در برخی دانشگاه ها تا ۵۰ نفر نیز در نظر گرفته شده است، بلامانع می شود. با این حال تمامی نکات بهداشتی اعم از ضد عفونی کردن سطوح، ارائه تجهیزات و خدمات بهداشتی مراقبتی و رعایت نکات بهداشتی از قبیل زدن ماسک، تجمع نکردن و ... در دستور کار بوده و به عنوان بخشی از قوانین و دستورالعمل های دانشگاه لحاظ میگردد.

هر گونه اقدامی در دانشگاه عمیقاً تحت تاثیر شرایطی است که کرونا پیش می آورد. در عین حال تا حد ممکن برنامه ای دانشگاه در جهت همکاری و کمک به همه آحاد دانشگاهی و غیر دانشگاهی بوده است. در برخی دانشگاه ها، خدمات دانشگاهی نیز صرفاً شامل حال خانواده دانشگاهی نبوده و همه اعضای مرتبط و غیر مرتبط اعم از داخلی و خارجی را نیز در بر می گیرد. نکته قابل تامل در خصوص همه دانشگاه ها این است که با وجود سختگیری های شدید، اعمال قوانین و سیاست های جدی و کنترل شدید بر اوضاع دانشگاه، هیچ موردی از اعمال مجازات خاصی برای افراد متخلف در نظر گرفته نشده است؛ چه در مواردی که پروتکل ها دستوری به اجرا درآمده اند و چه در مواردی که توصیه ای بوده است.

فعالیت‌های دانشگاه در دسته بندی‌های مختلف بر اساس آموزشی، فرهنگی هنری، بهداشتی، ورزشی و ... برای هر دانشگاه به گونه ای خاص پیگیری و اجرا میشوند. در برخی دانشگاه‌های اولویت بیشتری به برگزاری کلاس‌های حضوری دارند و تا حد ممکن از فرصت‌های موجود بهره میبرند و برخی دانشگاه نیز به طور کامل برای مدتی تعطیل شده اند. همچنین برخی دانشگاه‌ها فعالیت‌های فرهنگی و ورزشی را به صورت حضوری اما با محدودیت‌هایی ادامه داده اند و برخی دانشگاه نیز به طور کامل از اولویت‌های خود خارج کرده اند. اینکه چه برنامه‌هایی حضوری باشد و چه برنامه‌هایی غیرحضوری برگزار شدند به سیاست‌های دانشگاه و شرایط بحرانی ناشی از کرونا برمیگردند. با این وجود اغلب دانشگاه‌های مورد بررسی برای بیشتر برنامه‌های خود راهکارهای اجرای غیر حضوری را در دستور کار خود داشته اند. این اقدامات از کلاس‌های آموزشی غیر حضوری گرفته تا برنامه‌های فرهنگی، مسابقات علمی- فرهنگی و کنفرانس‌های آنلاین به اجرا در آمده اند.

به منظور ارتقای هر چه بیشتر توانایی و ظرفیت خدمات رسانی، در برخی دانشگاه‌ها از دانشجویان، اساتید و خانواده دانشگاه و حتی خارج از آن نیز استفاده کرده اند. برگزاری فراخوان عمومی به منظور همکاری همه جانبه از این جمله‌اند.

پیشنهاد و راهکار

- ۱- توجه به دانشگاه به عنوان قطب ویژه و اساسی خدمات رسانی به جامعه در ایام همه‌گیری کرونا
- ۲- استفاده از ظرفیتهای دانشجویان، اساتید و مجموعه دانشگاه در راستای همکاری مشترک مقابله با بحران کرونا
- ۳- در صورت اعلام برگزاری کلاس‌های حضوری و یا موافقت با حضور دانشجویان در اقامتگاه‌های دانشگاه، کنترل ویژه بهداشتی و پیگیری اوضاع افراد مشکوک و مبتلا تا حصول اطمینان از بهبودی آنان باید ادامه داشته باشد، به طوری که زنجیره بیماری قطع گردد.
- ۴- ارائه خدمات مشاوره ای و توانمندسازی دانشجویان مبتلا و یا در قرنطینه.
- ۵- به روزآوری اطلاعات و اخبار مربوط به بیماری کرونا در سایت‌ها و سامانه‌های دانشگاهی آن
- ۶- افزایش همکاری بین دانشگاهی داخل کشور و خارج از کشور در جهت تبادل تجربیات عملی قبل و حین مواجهه با کرونا
- ۷- تلاش برای فرهنگ سازی مردمی در زمینه رعایت نکات بهداشتی و رازت و سازمان بهداشت جهانی
- ۸- استفاده حداقلی از نیروهای شاغل در دانشگاه و تشویق به دورکاری آنان
- ۹- ارائه طرح و برنامه چند زمانه با پیش بینی وضعیت‌های مختلف از کاملاً امن تا کاملاً بحرانی جهت اقدامات به مناسب و به موقع (به گونه ای که اقدامات هم در جهت پیشگیری از افزایش بحران و در مواقع بحرانی حل آن باشد)

تشکل کمیته ویژه تصمیم گیری مقابله با بحران کرونا همراه با زیر مجموعه‌های مختلف درون آن